

**ЦЕНТР ВОЄННОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПОЛІТИКИ БЕЗПЕКИ**

ОБОРОННИЙ ВІСНИК

№

1

2020

СТАНДАРТИ НАТО

ОБОРОННЕ ПЛАНУВАННЯ
АЛЬЯНСУ

4

ЗАКОНОТВОРЧИСТЬ

«УЗАКОНИТИ» РОЗВІДКУ

10

СПЕЦСЛУЖБИ

ПІД КОНТРОЛЕМ СУСПІЛЬСТВА

14

ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД

ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ
АРМІЇ УГОРЩИНИ

26

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

АРТЮХ В.М. — заступник начальника Генерального штабу Збройних Сил України в 2009-2012 роках, генерал-лейтенант, професор Національного університету оборони України, кандидат військових наук

БОГДАНОВИЧ В.Ю. — доктор технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, головний науковий співробітник Центрального науково-дослідного інституту ЗС України

КОРЕНДОВИЧ В.С. — професор кафедри командно-штабного інституту застосування військ (сил) Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського

ЛИТВИНЕНКО О.В. — директор Національного інституту стратегічних досліджень, Заслужений діяч науки і техніки України, доктор політичних наук, професор

МОСОВ С.П. — Заслужений діяч науки і техніки України, Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, доктор військових наук, професор

РОМАНЧЕНКО І.С. — начальник Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України, генерал-лейтенант, доктор військових наук, професор

СЕМЕНЧЕНКО А.І. — кандидат технічних наук, доктор наук з державного управління, професор

СОБКОВ В.Т. — начальник Головного штабу Збройних Сил України — перший заступник Міністра оборони України у 1992 році, генерал-полковник, професор

ЧЕПКОВ І.Б. — начальник Центрального науково-дослідного інституту озброєння та військової техніки Збройних Сил України, генерал-майор, доктор технічних наук, професор

ШУЛЯК П.І. — начальник Генерального штабу Збройних Сил України в 2001-2002 роках, генерал-полковник, кандидат військових наук, старший науковий співробітник

ШЕЛЕСТ Є.Ф. — генерал-лейтенант, кандидат військових наук

Засновник:

ЦЕНТР ВОЄННОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПОЛІТИКИ БЕЗПЕКИ

Головний редактор:

Гурак С.П.

www.defpol.org.ua

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС:

«Оборонний вісник»:

49893

з тематичною вкладкою

«Захист Вітчизни»

98013

Видається з 2010 року

Свідоцтво про державну реєстрацію —

КВ №17080-5850

від 18.10.2010 р.

Загальний наклад —

2543 примірників

Адреса ЦВППБ:

04080, Україна,

м. Київ, вул. Оленівська 34-А,

тел. 425-78-99

тел./факс 425-95-95

e-mail: info@defpol.org.ua

Думки авторів публікацій

«Оборонного вісника» не завжди

збігаються з позицією редакції

При використанні матеріалів посилання

на «Оборонний вісник» обов'язкове

© Центр воєнної політики

та політики безпеки

ISSN 2306-6121

ОБОРОННЕ ПЛАНУВАННЯ

Прагнення досягти у найкоротший термін оперативної та матеріальної взаємосумісності з НАТО, а також перехід на функціонування сектору безпеки і оборони України за натовськими стандартами вимагають чіткого розуміння усіх основних процесів життєдіяльності Альянсу

Слюсар В.І.,
доктор технічних наук,
професор, Заслужений
діяч науки і техніки
України

Кулагін К.К.,
кандидат технічних
наук, старший
науковий співробітник,
підполковник

Особливо це стосується оборонного планування в державах-членах НАТО. Його науково обґрунтована адаптація до українських реалій, в першу чергу, відповідних адміністративних та оперативних процедур, потребує досконалого вивчення існуючої методології з урахуванням наявних недоліків та прогалин.

тні 2016 року на заміну попередній моделі 2009 року, були уточнені в кінці 2018 року. Нова модель NDPP містить фундаментальні зміни у підході до розподілу цілей планування. Зокрема, в минулому NDPP був зосереджений на короткотерміновій перспективі, однак потенціал впливу на інвестиційні рішення в інтересах національної оборони у такий спосіб виявився досить малим. Тому модель NDPP зразка 2016 року передбачає планування оборони в середньо-терміновій перспективі (6-19 років), яка в майбутньому буде віддалена на інтервал понад 20 років. Це є більш ефективним способом впливати на розвиток національних спроможностей.

NDPP є механізмом гармонізації процесів оборонного планування в НАТО і спрямований на те, щоб справедливо розподілити потреби між державами-членами НАТО»

Глобальна мета реалізації NDPP полягає у визначенні того, які сили і засоби (скільки і яких дивізій, авіаційних крил та кораблів) необхідно мати для досягнення узгодженого рівня устремлень (амбіцій) НАТО (NATO's Level of Ambition). На даний момент такий рівень передбачає спроможність Альянсу одночасно проводити дві великомасштабні об'єднані операції та шість менш масштабних.

NDPP є механізмом гармонізації процесів оборонного планування в НАТО і спрямований на те, щоб справедливо розподілити потреби між державами-членами НАТО, виявити сили і засоби, яких нестачає, і, нарешті, організувати роботу на національній, багатонаціональній і сумісній основі з метою усунення прогалин.

NDPP як процес включає сукупність послідовних і скоординованих робочих процедур узгодження національних оборонних програм з коаліційними цілями для забезпечення безпеки на користь задоволення військових потреб Альянсу. Основним змістом даного процесу є визначення кількісних і якісних параметрів військових спроможностей, необхідних для проведення усіх можливих операцій кризового реагування, а також забезпечення своєчасного і повного виділення державами-членами НАТО

ресурсів для формування відповідних військових можливостей Альянсу.

При визначенні розмірів і характеру національних внесків в колективну оборону країни НАТО декларують збереження повного суверенітету і незалежність своїх дій. Тим не менш, система забезпечення безпеки Альянсу, що склалася, вимагає урахування його членами загальних інтересів Північноатлантичного союзу при ухваленні індивідуальних рішень. Тому вони слідує затвердженням процедурам військового планування, що забезпечують єдину методикку визначення сил та засобів, необхідних для забезпечення військово-політичного курсу Північноатлантичного альянсу. Система робочих методів і механізмів NDPP сприяє ефективному використанню оборонних ресурсів для забезпечення колективної безпеки і дозволяє усунути дублювання зусиль у сфері формування сумісного військового потенціалу Альянсу.

Загальне керівництво процесом військового планування здійснює Північноатлантична Рада НАТО (North Atlantic Council, NAC).

Безпосередня відповідальність за керівництво оборонним плануванням НАТО покладена на Комітет оборонної політики та планування (Defence Policy and Planning Committee, DPPC). Він був утворений у 2010 р. в результаті реформування на основі виконавчої робочої групи (Executive Working Group, EWG), яка координувала роботу усіх органів НАТО, що займалися питаннями військового будівництва Альянсу, та Комітету з оборонного огляду (Defence Review Committee, DRC). Особливе значення має організаторська і консультативна діяльність цього комітету, яка направлена на забезпечення чіткості і узгодженості колективних і національних зусиль. При виконанні своїх функцій DPPC спирається на рекомендації Північноатлантичної Ради НАТО, Групи ядерного планування (Nuclear Planning Group, NPG). Головою DPPC є помічник генерального секретаря НАТО з оборонної політики та планування (Assistant Secretary General for Defence Policy and Planning), який підпорядкований заступнику генерального секретаря НАТО (Deputy Secretary General (DSG) of NATO).

Особливість чинної моделі NDPP полягає у функціональному об'єднанні цивільного і військового підходів до планування. Як і в попередній моделі, що діяла з 2009 року (Outline Model for a NATO Defence Planning Process – PO (2009)0042), актуальний її ва-

Адаптація НАТО як унікального міждержавного утворення до вимог сучасності спирається на постійне ефективне планування розвитку спроможностей та координації відповідних зусиль держав-членів НАТО. Єдиним у своєму роді процесом планування військового потенціалу Північноатлантичного альянсу, що має відповідати рівню сучасних викликів і загроз безпеці та амбітним цілям НАТО, є процес оборонного планування, що отримав назву NATO Defence Planning Process (NDPP).

Діючі на даний момент концепція та модель NDPP були прийняті у жов-

ріант охоплює 14 пріоритетних доменів оборонного планування. Суттєво, що до 2009 р. таких сфер реалізації NDPP було лише 7. Поточний перелік пріоритетів охоплює таку їх послідовність:

- *air and missile defence* — розвиток системи протиповітряної та протиракетної оборони;
- *aviation planning* — планування застосування авіації;
- *armaments* — розвиток озброєння та військової техніки;
- *civil emergency planning* — надзвичайне цивільне планування застосування антикризових сил в ході операцій НАТО;
- *consultation, command and control* — нарощування спроможностей системи взаємних консультацій, управління і зв'язку;
- *cyber defence* — кібернетичний захист військових та урядових комп'ютерних мереж, автоматизованих систем управління оборонного призначення та критичних інфраструктур;
- *force planning* — планування сил для формування угруповань;
- *intelligence* — розвиток спроможностей розвідки;
- *logistics* — підвищення ефективності логістичного забезпечення військ (сил) у ході операцій;
- *medical* — оптимізація медичного забезпечення та виведення його на якісно новий рівень;
- *nuclear deterrence* — планування застосування ядерних сил в рамках колективної оборони;
- *resources* — управління оборонними ресурсами;
- *science and technology* — сприяння науковим та науковотехнічним дослідженням в оборонній сфері та впровадженню інноваційних технологій;
- *standardization and interoperability* — удосконалення системи стандартизації для забезпечення взаємосумісності сил та засобів.

Процес NDPP має циклічний характер з періодом у 4 роки. Протягом одного цілого циклу зі встановленою послідовністю і допустимою варіативністю виконуються 5 основних етапів (кроків):

Етап 1: розробка політичних керівних вказівок (*Political Guidance*).

Етап 2: Визначення потреб (*Determine Requirements*).

Етап 3: Розподіл (*Apportion Requirements Set Targets*).

Етап 4: Сприяння впровадженню (*Facilitate Implementation*).

Етап 5: Аналіз результатів (*Review Results*).

Деякі етапи можуть реалізовуватися одночасно. Так, наприклад, етап 4 є не тільки відносно самостійним, але виконує також функції паралельної під-

тримки інших етапів й фактично триває безперервно. Реалізацією 4го етапу опікується особисто помічник Генерального секретаря НАТО з оборонних інвестицій (*Assistant Secretary General for Defence Investment, ASG/DI*).

ASG/DI як головний координатор 4 етапу NDPP «Сприяння імплементації» (*Facilitating Implementation*) має чотири основних зобов'язання:

- сприяння досягненню національних цільових завдань оборонного планування;
- сприяння та підтримання послідовної багатонаціональної реалізації оборонних спроможностей;
- поширення передового досвіду та сучасних технологій оборонного планування серед держав-членів НАТО;
- просування передових інноваційних проєктів, багатонаціональних ініціатив, сприяння у реалізації відповідних процедур, необхідних для реалізації колективних цілей Альянсу, що мають перспективу спільного фінансування (інвестицій).

Кожен цикл NDPP починається з розробки політичних керівних вказівок (*Establish Political Guidance*), які охоплюють усі сфери планування і встановлюють рівень устремлень Альянсу. Цей документ оновлюється кожні чотири роки й відображає політичні, військові, економічні, юридичні, соціальні та технічні чинники, що впливають на формування необхідних оборонних спроможностей НАТО. Важливою скла-

довою частиною документа є так званий «Рівень амбіцій НАТО в сфері безпеки і оборони», що визначає кількість, масштаби і характер операцій, які Альянс повинен бути здатний одночасно проводити для нейтралізації існуючих загроз та таких, що зароджуються. При цьому Директива містить загальні кількісні і якісні параметри військового потенціалу Північноатлантичного союзу, необхідного для проведення усіх видів операцій по забезпеченню колективної оборони і врегулюванню кризових ситуацій. Крім того, указуються пріоритетні напрями удосконалення військових сил і засобів, а також терміни реалізації планованих заходів в рамках відповідних сфер військового будівництва.

Початкові дані для всебічного опрацювання основних положень *Political Guidance* в плановому порядку представляються різними органами Альянсу, відповідальними за ті чи інші напрями військового планування. Після узгодження проєкту зі всіма державами-членами НАТО і внесення необхідних змін і доповнень підсумковий варіант документу прямує для схвалення міністрами оборони і затвердження головами держав і урядів. Директивні вимоги у всіх сферах NDPP виконуються на основі комплексу керівних документів, розроблених Військовим комітетом (MC) спільно із стратегічними командуваннями НАТО (*NATO Strategic Commands*).

Оскільки після 2014 року процес оборонного планування НАТО став більш закритим порівняно з попередніми його циклами, доцільно в якості прикладу зупинитись на процедурах першого етапу NDPР, що були реалізовані для моделі NDPР 2009 року. Хоча відповідні події вже стали історією, їх послідовність в основному була витримана і для діючої моделі процесу оборонного планування в інших часових рамках.

Отже, повертаючись до моделі 2009 р., слід вказати, що на Лісабонському Саміті 2010 р. голови держав і урядів держав-членів НАТО доручили Північноатлантичній Раді НАТО підготувати черговий політичний керівний документ Political Guidance для реалізації нової Стратегічної концепції оборони та забезпечення безпеки членів організації Північноатлантичного договору «Активна участь, сучасна оборона» (далі – Стратегічна концепція). Відповідний документ «Політичне керівництво щодо шляхів розширення та поглиблення участі НАТО у стабілізації та реконструкції» (Political Guidance on ways to improve NATO's involvement in Stabilisation and Reconstruction) (далі – Політичне керівництво) був затверджений у березні 2011 року, а в грудні того ж року були узгоджені Мінімальні вимоги до сил та засобів (Minimum Military Requirements, MMR).

Згідно з вказівками Військового

комітету НАТО другий етап NDPР – визначення потреб (Determine Requirements), передбачає детальний аналіз потреб Північноатлантичного союзу в силах і засобах для досягнення поставлених цілей, а також виявлення дефіцитних ресурсів, необхідних для розвитку військового потенціалу блоку і держав-учасниць.

З метою визначення кількісних і якісних характеристик об'єднаних збройних сил (ОЗС) НАТО, здатних виконувати вимоги Рівня амбіцій НАТО, стратегічні командування, на основі результатів експертного аналізу вимог за номенклатурою потенціалів, розробляють і розсилають державам-членам Альянсу Мінімальні вимоги. У цьому документі міститься повний перелік необхідних військових сил і засобів, які повинні бути виділені з національних ресурсів в розпорядження коаліційного командування. При цьому особливо підкреслюються вимоги до сил, що виділяються, і засобів, що забезпечують їх повну укомплектованість, оперативну сумісність, навченість особового складу, оснащеність і забезпеченість необхідними матеріально-технічними запасами.

Одночасно військове планування передбачає використання можливостей деяких цивільних сил і засобів, які не входять до складу військових формувань. Залучення цивільного антикризового потенціалу є доповненням до військових зусиль НАТО на завершальних етапах операцій з метою вирішення задач стабілізації обстановки і відновлення постраждалих територій. Ці невоєнні ресурси можуть бути надані державами-членами Альянсу і країнами-партнерами НАТО понад заплановані для виділення національних військових сил і засобів та матеріально-технічних запасів. Крім того, можливе укладання оборонних контрактів з цивільними фірмами для компенсації тимчасового дефіциту військових спроможностей (наприклад, в галузі стратегічних перевезень).

Для проведення аналізу потреб військового потенціалу Альянсу в процесі військового планування використовуються інформаційно-аналітичні методи, що діють в НАТО, і відповідні експертні оцінки, висновки попередніх документів NDPР, а також інформація, що поступила від розвідувальних органів і керівництв збройних сил держав-членів НАТО. Крім того, в ході даної роботи враховуються положення концептуальних документів і результати наукових досліджень, а також досвід проведених операцій і багатонаціональних навчань.

У подальшому стратегічні командування зіставляють оцінки і висновки, що містяться в Мінімальних потребах, з наявними і необхідними національними і коаліційними оборонними спроможностями для проведення всіх ймовірних операцій і визначають дефіцитні ресурси, які перешкоджають реалізації Рівня амбіцій НАТО. На основі даного переліку формується докладніший список сил і засобів, який враховується стратегічними командуваннями при розробці пропозицій по заповненню дефіцитних ресурсів Альянсу.

У процесі зіставлення виявляються також надмірні військові ресурси, які можуть бути задіяні державами блоку для виконання своїх зобов'язань перед союзниками в галузі оборони. Зокрема, вказані ресурси можуть використовуватися для компенсації військових витрат тими країнами, які мають фінансові труднощі із виконанням зобов'язань щодо своїх внесків у формування коаліційного військового потенціалу.

З метою забезпечення прозорості результатів роботи Мінімальні вимоги, Висновки щодо пріоритетних областей дефіцитних сил і засобів, а також Пропозиції стратегічних командувань з удосконалення військових можливостей НАТО і підвищення ефективності проведення операцій представляються експертам для сумісного доопрацювання підготовленого проекту.

Для інформування союзних держав про зміст відповідних проектів на всіх етапах їх підготовки стратегічні командування проводять для них і партнерів брифінги з питань удосконалення методики військового планування.

Керує роботою на даному етапі Командування з трансформації НАТО (Allied Command Transformation, ACT), яке координує роботу з відповідними спеціалізованими структурами і Агентством НАТО зі зв'язку та інформації (NATO Communications and Information Agency, NCIA), що має досвід проведення досліджень, пов'язаних з операціями.

Особливість другого етапу також полягає у розробці Командуванням з трансформації НАТО сумісно з Конференцією національних директорів озброєнь (CNAD) та іншими зацікавленими структурами мінімальних вимог до спроможностей (Minimum Capability Requirements, MCR) типових частин та підрозділів різних видів і родів військ.

Наразі в НАТО під спроможністю (Capability) розуміють здатність (Ability) виконати дії для досягнення мети (ефекту) згідно з спеціальними стандартами та умовами. Це поняття є базовим в NDPР й визначає осно-

вний підхід до планування, який базується на врахуванні спроможностей сил (Capabilitybased Planning, CBP) в умовах невизначеності. Ключовим інструментом CBP є аналіз спроможностей, який має ідентифікувати необхідні сили і засоби для досягнення цілей місії і визначених завдань, сформувати їх кількісні та якісні показники.

Усі спроможності військ умовно об'єднані у групи, кожній з яких присвоєно унікальний код — Capability Code (CC). Для характеристик кожної з таких груп вводять їх формалізований опис (Capability Statements, CS), який дозволяє категоризувати сили та засоби, спираючись на доктринальні, організаційні вимоги, вимоги до взаємосумісності тощо. Зокрема, розподіл спроможностей сухопутних сил здійснюється за 3 основними показниками: вогнева могутність (Firepower), захищеність (Protection) та мобільність (Mobility). Сукупність зазначених показників визначає 3 категорії сухопутних сил: важкі, середні та легкі, які вживаються замість застарілих категорій механізованих та моторизованих (механізованим вважався підрозділ, бойові машини якого мають вагу понад 10 т, а моторизованим — до 10 т). Загальне уявлення про зміст документу, що описує усі CC та CS, дає сформований на його основі Єдиний перелік (каталог) спроможностей Міністерства оборони України та Збройних Силах України.

Механізм формування мінімальних вимог до спроможностей (MCR) в рамках процесу оборонного планування НАТО (NDPP) дозволив НАТО прийняти 16 квітня 2016 р. конфіденційний документ MCR2016, який встановив кількісні та якісні вимоги для Альянсу на період до 2032 р. Цей документ був схвалений міністрами оборони у червні 2016 р. Суттєво, що кількісні параметри MCR за категоріями мобільність, летальність та захист визначаються на

середньострокову перспективу тільки для батальйонного рівня, при цьому не опускаються нижче роти, а якісні — для бригади. Так само, на довгострокову перспективу формулюються лише якісні вимоги.

Визначити кількісні MCR для кожного солдата залежно від місії — це завдання, що не може бути зараз реалізоване, однак, можливо, в подальшому це буде під силу. Загальні вимоги до мінімальних спроможностей систем військовослужбовця на довгострокову перспективу описані в документах LCGDSS Overarching Definition Document (Revised Oct. 2016) та «Вимоги НАТО до зброї та сенсорів після 2025 року» (NATO requirements for Weapons and Sensors post 2025).

Інша група існуючих прогалів у спроможностях стосується необхідності визначення комплексами протиповітряної оборони (ППО) місцезнаходження позицій ракетних установок, гармат та мінометів (RAM). Відповідні вимоги наведені в кодах спроможностей для систем наземної ППО.

Однак у MCR артилерійських підрозділів зовсім відсутня можливість використати для цілевказування артилерії наявні спроможності комплексів ППО щодо визначення місцезнаходження ворожих вогневих позицій. З метою усунення такої прогалини необхідно розпочинати з внесення змін у доктринальні документи. Наприклад, в якості початкового кроку доцільно розширити тлумачення терміну Weapons Locating Radars (WLR) на багатоцільові РЛС ППО у доктрині AArtyP2(A) NATO Counter Battery Fires Doctrine, а також в розділі (chapter) 13 настанови AArtyP1(C) NATO LandBased Fire Support Procedures тощо.

Не менш важливою проблемою є той факт, що на зміну застарілій концепції спроможностей бойових машин та танків, яка розглядає лише три харак-

теристики: вогнева міць, захищеність та мобільність, — сучасні підходи беруть до уваги ще й спроможності бортових засобів комунікацій та сенсорів.

Між тим, даний тренд не враховано у переліку вимог до мінімальних спроможностей важкого піхотного батальйону, які визначені у процесі оборонного планування НАТО (NDPP) у вигляді кодів спроможностей.

З огляду на це виникає необхідність гармонізувати опис MCR усіх типів підрозділів і включити дві додаткові сфери вимог до мінімальних спроможностей бойових машини та танків — це сенсори і обробка сигналів, а також комунікації. Необхідно визначити, яка має бути максимальна відстань для виявлення та ідентифікації цілей від поточної позиції за допомогою бортових сенсорів, вдень та вночі. Крім того, слід ідентифікувати вимоги до комунікації між бойовими машинами (у тому числі БПЛА та наземними роботизованими платформами), між бойовими машинами та командним пунктом, між бойовими машинами і пішими солдатами (максимальна дистанція, швидкість передачі даних, захист від завад, кіберзахист, взаємосумісність та ін.).

Вирішенням зазначених та аналогічних проблем має займатися Capability Aerial Group (CAG, входить до АСТ), однак необхідність представлення нової редакції CC&CS у січні 2019 р. відтермінувала внесення відповідних змін до кодів спроможностей на подальшу перспективу.

Слід також зауважити, що результатом серії проведених навчань стало формування перших в історії вимог Міжнародного військового штабу НАТО (IMS) та Союзницького командування з трансформації (Allied Command Transformation, ACT) щодо нелетальних спроможностей військ.

Розглянуті різнобічні аспекти другого етапу NDPP свідчать про його ключову роль у загальному процесі. Він потребує значної аналітичної роботи й залучення великої кількості висококваліфікованих експертів. Крім формулювання вимог до мінімальних спроможностей (MCR) та з'ясування прогалини в них, на другому етапі аналізуються також недоліки попередніх циклів оборонного планування. Остаточно другий етап NDPP вважається завершеним лише тоді, коли затверджені Мінімальні вимоги та MCR у вигляді документу під назвою Capability Codes & Capability Statements і підготовлений документ, що визначає сили і засоби, яких недостатньо у порядку пріоритетності.

На третьому етапі NDPP — етапі розподілу (Apportion Requirements Set Targets), узгоджуються параметри участі союзників у вирішенні задач коаліційного військового будівництва на основі пропорційного розподілу оборонних витрат. Ці цілі можуть бути досягнуті шляхом реалізації національних військових програм або участі в міжнародних проєктах. Крім того, деякі задачі можуть бути вирішені за рахунок сумісного фінансування (із загального бюджету НАТО).

Взагалі третій етап розрахований на чотирирічний період реалізації, хоча не виключена можливість позапланового коригування оборонних потреб Альянсу і його окремих членів. Одночасно можливий повний перегляд узгодженого переліку Мінімальних потреб як оперативне реагування на загострення ситуації у сфері безпеки або на зміну вимог Політичного керівництва.

Четвертий етап NDPP «Сприяння імплементації» (Facilitating Implementation) покликаний створити необхідні умови для реалізації та підтримки національних, багатонаціональних і колективних зусиль, спрямованих на досягнення визначених пріоритетів. Метою його є послідовне і своєчасне надання спроможностей, яких вимагають узгоджені цільові пакети. Ключова увага у 2017-2018 роках приділялася 21 пріоритету в галузі планування оборони, що сформовані на основі визначених прогалін. Одним з таких пріоритетів, зокрема, було визначено розвиток неле-

тальних спроможностей. Поруч з цим, особлива увага зосереджується на забезпеченні безперервності NDPP, адаптації його під нові виклики та загрози сучасності, уточнені пріоритети, вимоги, передові системи озброєння і технології. Досягається це впорядкуванням оборонних спроможностей узгоджено за усіма напрямками розвитку оборонних потенціалів (Doctrine, Organisation, Training, Materiel, Leadership, Personnel, Facilities, Interoperability — DOTMLPFI).

На даний час, під егідою Командування НАТО з трансформацій (Allied Command Transformation, ACT) удосконалюється Система управління оборонним плануванням (Defence Planning Management System), організовуються стійкі співтовариства зацікавлених сторін, об'єднані навколо довготривалих NDPP спроможностей, що очолюються куратором в певній галузі спроможностей (Capability Area Facilitator, CAF).

Завершальний 5 етап — аналіз результатів (Review Results). В ході NDPP проводиться аналіз національних і колективних планів країн-союзників по НАТО, щоб з'ясувати, наскільки сили і засоби Північноатлантичного союзу здатні виконати вимоги, що містяться в Політичних керівних вказівках. Спочатку держави відповідають на «Опитування щодо потенціалів» в рамках оборонного планування, потім їх відповіді перевіряються на подальших двосторонніх і багатосторонніх засіданнях.

Після отримання від держав відповідей на «Опитування щодо потенціалів» НАТО проводить Оборонний огляд.

ВИСНОВКИ

Проведений аналіз динаміки адаптації NDPP під поточні та перспективні загрози свідчить, що для України єдиною можливістю оперативного відстеження відповідних змін є систематична участь національних представників у роботі експертних спільнот Конференції національних директорів озброєнь, в рамках яких відповідна інформація частково стає доступною. Однак повне оволодіння усіма аспектами оборонного планування можливе лише при отриманні усіх відповідних документів НАТО з обмеженим доступом.

Зазначені особливості діючої моделі NDDP потребують внесення змін до законодавчої бази України в частині подовження термінів середньострокового планування до 19 років, а також зміни відповідних відомчих нормативних документів. Крім того, необхідно розпочати роботу щодо визначення мінімальних вимог до спроможностей на рівні від роти та нижче за категоріями мобільність, летальність та захист, врахувавши при цьому загальні вимоги до мінімальних спроможностей систем військовослужбовця. Це сприятиме не лише удосконаленню існуючої в Україні системи оборонного планування, а й дозволить надати методичну допомогу експертам НАТО.

